

מעדני אשר

גיליון רצ"ג
(שנה ז')
פרשת לך לך תשי"ע

י"ל ע"י

מכון "מעדני אשר"

הגליונות ברחבי תבל יוצאים לזכותו של הרב ברוך בן מרים ומרת שיינדל מלכה בת היה פייגא

מדוע אסור למול מילה שלא בזמנה ביו"ט הרי פסקינן מתוך שהותר לצורך הותרה לא לצורך?

בפרשתו וימל אברהם את יצחק בנו כאשר צוה אותו אלהים.

קימ"ל אור"ח סימן של"א דמילה שלא בזמנה אינה דוחה יו"ט, ואסור למול ביו"ט.

יש להקשות: מדוע שלא יהא מותר למול מדין מתוך, הרי קימ"ל אור"ח סימן תצ"ה שאמרינן בכל המלאכות מתוך שהותרה לצורך הותרה שלא לצורך, א"כ כיון שהותרה חובל לצורך אוכל נפש דהיינו בשחיטה שיהא מותר אף שלא לצורך אוכל נפש דהיינו מצות מילה, ובשלמא למאן דסבירא ליה בגמ' שבת קל"ג ע"א דלכן מילה שלא בזמנה אינה דוחה יו"ט דילפינן מקרא, א"כ היא גזירת הכתוב, אבל לרב אשי דסבירא ליה דמילה שלא בזמנה אינה דוחה יו"ט, משום דיו"ט עשה ולא תעשה, ואין עשה דוחה לא תעשה ועשה, קשה הא ליכא לא תעשה ועשה כיון דהותר מדין מתוך, כן מקשה הריטב"א פסחים ה' ע"ב, וכן הרמב"ן שבת קכ"ד ע"ב, וכן בשו"ת יהושע אור"ח סימן ט"ז לקנו של המנחת חינוך, וכן בשו"ת כתב סופר יור"ד סימן קט"ז, וכן בשו"ת אחיעזר סימן נ"ט, וכן בשו"ת חוט המשולש להגר"ח מוולוז'ין ז"ל, ועיין בבגדי ישע אור"ח סימן של"א שכתב דמילה בזמנה שדוחה יו"ט אין צריך פסוק, כיון דאמרינן מתוך שהותרה שחיטה לצורך הותרה נמי שלא לצורך.

איכא כמה תרומים:

א. מתוך אמרינן רק בדברים שיש בהם קצת צורך היום, ודווקא בדבר שזמנו דווקא היום מקרי צורך קצת, משא"כ מילה שלא בזמנה שאין זמנה היום לא היא צורך היום, כן תירץ הריטב"א פסחים ה' ע"ב.

ב. ע"פ מה שכתב בשיטה מקובצת כתובות ה' ע"א, מובא במנחת חנוך מוסף השבת מלאכת גוזל סי"ח ה' דמילה בשבת יש בזה איסור גוזל, א"כ לפי מה דמבואר אור"ח סימן תצ"ה דכל מלאכות שהם קודם לישא אסור אף באוכל נפש, ולהרבה שיטות הו"א איסור דאורייתא, עיין ט"ז שם לפי הנ"ל אתי שפיר דגוזל כיון דהו"א תולדה דקוצר לא הותר לצורך אוכל נפש, לכן לא אמרינן מתוך במילה, כן תירץ בשו"ת אחיעזר סימן נ"ט סי"ק ד'.

מעדני אשר: יש לתמוה דהא הבית יוסף אור"ח סימן תצ"ה כתב להדיא דאיסור גוזל הותר לצורך אוכל נפש, ולכ"ע מותר לגזול את הנוצות מהעוף ביו"ט לאחר שחיטה, א"כ שייך שפיר לומר מתוך.

והנה בהא דמילה בשבת יש בזה איסור גוזל אינו דבר ברור: והרש"ש בערוכין ק"ג ע"ב כותב דליכא איסור גוזל במילה בשבת, ומביא ראיה מהא דלפינן בגמ' שבת ק"ז ע"א דמקלקל בחבורה חייב, מדאיצטריך קרא למישרא מילה, הא חובל בעלמא חייב, ואם נאמר דיש איסור גוזל במילה א"כ איך יליף דמקלקל בחבורה חייב, הא הוצרך קרא למישרא מילה משום גוזל, אבל באמת משום חובל לא הוצרך דמקלקל פטור אף בחבורה, אלא ש"מ שאין איסור גוזל, ומה יתיר הטייה מקובצת להראיה מגמ' הנ"ל עיין בספר מעדני אשר פרשת תזריע תשס"ח.

איכא ג' טעמים מדוע אין חייב משום גוזל:

א. משום דליכא איסור גוזל דווקא בדבר שגזעו מחליף, משא"כ מילה אין גזעו מחליף, רש"ש הנ"ל.

ב. משום דהו"א א"צ לגופה, רש"ש הנ"ל.

ג. גוזל שייך דוקא בדבר שהוא חוץ לגוף אבל מילה הוא חלק מן הגוף אינו שייך גוזל, כן כתב במרכבת המשנה הלכות שבת פ"ט ה"ח, וכן בתורת חסד סימן י"ב ס"ק ו', שו"ת בית יצחק אר"ח סימן ל"ה ס"ק ו'.

ד. לא שייך כאן מתוך, כיון דחבורה באדם לא הותרה, ולא אמרינן מתוך אלא דוקא גבי חבורה או הבערה הוא באוכל נפש עצמו ועתה עושה גם כן באוכל נפש, אלא דעושה שלא לצורך, בזה אמרינן מתוך, משא"כ להתיר חבורה בנפש האדם שלא שייך כלל לצורך אוכל נפש, ומאי שהותרה גבי מילה לצורך שמיני, ודאי לא שייך לומר מתוך שהותרה לצורך הותרה שלא לצורך, משום דלא אמרינן מתוך אלא גבי מלאכת אוכל נפש ולא גבי שאר מלאכות שהותרה בזמנו לצורך מצוה, כן תירץ בספר יהושע אור"ח סימן ט"ז.

מעדני אשר: יש להקשות מהא דמבואר בגמ' ביצה י"ב ע"א שמותר להוציא לולב מדין מתוך, וכן צ"ע מגמ' כתובות ז' ע"א דאמרינן שמותר חבורה באדם, כיון שהותר באוכל נפש, עיין בספר דף על דף לידדי הגאון רבי דוד אברהם מנדלבוים שליט"א שבת קל"ג ע"א.

ד. במילה בשבת יש נמי איסור מכה בפטיש, וכעין דמבואר בגמ' שבת ק"ז ע"א מה לי תקוני כלי מה לי תקוני גברא, א"כ אתי שפיר דלא שייך להתיר מילה שלא בזמנה ביו"ט מדין מתוך, משום דעל מלאכת מכה בפטיש ליכא מתוך, כיון דלפי רוב הפוסקים ליכא מכה בפטיש באוכלין מן התורה, א"כ לא הותר איסור מכה בפטיש, כן תירץ במגן אבות לרבי מרדכי בענט על הלכות יו"ט.

אבל במנחת חינוך מוסף השבת מצוה ל"ב מלאכת מכה בפטיש דחה **חידשו של המגן אבות:** דברור דלא שייך מכה בפטיש, כיון שאינו מתקן בטבעו של עולם רק במצוה שנצטוינו, והא דאמרינן בגמ' שבת ק"ז ע"א מה לי לתקן כלי מה לי לתקן מילה, היינו שם מיירי דחייב משום חובל או אם חייב משום איזה מלאכה, אלא שאם מקלקל פטור דמלאכת מחשבת אסרה תורה, שייך שפיר כיון דמתקן לנו לא היא מקלקל, אבל אם אינו חייב משום מלאכה אחרת, רק משום מתקן דהו"א ליה מכה בפטיש, אינו חייב כשהוא לצורך מצוה.

גליון זה נודב ע"י ידידינו

הרבני הנגיד הנכבד הרב **אפרים רייך** שליט"א בארא פארק

לרגל שמחת נשואי נכדתו בת לחתנו

הרב **מאיר מטלס** שליט"א עב"ג הבה"ח החתן **יצחק קליין** נ"י

יהא רעוא שבזכות זיכוי אלפים אלפים ירוה נחת מכל יוצאי חלציו ויצליח בכל אשר יפנה

לע"ג הרב משה בן הרב יוסף דוד ז"ל, ומרת מלכה מחלה בת הרב מרדכי זיסקינד ע"ה
נתרם ע"י ר' מרדכי זיסקינד הגר שליט"א ניו יארק

האם מותר לטלטל בשבת סכין של מילה לאחר המילה?

יש לחקור כשיש ברית מילה בשבת האם מותר לטלטל את הסכין של מילה אחר המילה או כיון דכבר נעשית מצוותו שוב נעשה מוקצה.

הנה הרמ"א יור"ד סימן רס"ז סעיף ב' כתב דסכין של מילה כשם שמותר לטלטלו למול, כך מותר לטלטלו אחר המילה, כי מאחר דלא אתקצאי לדבר זה בית השמשות, שוב לא תחול עליו הקצאה באמצע היום.

אבל הט"ז יור"ד סימן רס"ז הביא הרבה ראיות לאסור לטלטל הסכין של מילה לאחר המילה, וכן במגן אברהם אור"ח סימן של"א סבירא ליה שאסור לטלטל סכין של מילה אחר המילה.

ושיטה שלישית היא האליה רבה אור"ח סימן של"א ס"ק ה', וכן במחצית השקל שם, עיין בית יוסף יור"ד סימן רס"ז שמביא סברא זו בשם הרמב"ן, ועיין ט"ז שם סבירא ליה שאם המל הוא הפורע ועל כן יניח הסכין מידו בין החיתוך לפריעה, ואם יהיה אסור לחזור ולקחתו יאבד וימנע מלהיות מוהל, התירו סופו משום תחלתו לחזור ולקחתו ולהביאו לביתו להצניעו, עיין משנה ברורה אור"ח סימן של"א ס"ק ט"ו.

יש להקשות: לשיטה שמתיר לטלטלו, מהא דאמרין בגמ' ביצה י"א ע"א על הא דפליגי שם בית שמאי ובית הלל האם נוטלין את העלי לקצב עליו בשר, ושזין שאם קצב עליו בשר שאסור לטלטלו, חזינן שלאחר שגמר להשתמש בזה חזר להקצאתו הראשונה, א"כ מאי שנא סכין של מילה שמותר, כך הקשה הטורי זהב יור"ד סימן רס"ז, וכן במגן אברהם אור"ח סימן של"א, וכן החתם סופר ביצה י"א ע"א, וכן הגאון רבי שלמה קלוגר זצ"ל בספרו בגדי יו"ט ביצה י"א.

איכא כמה תרוצים:

א. שאני סכין של מילה שאין כאן איסור אלא ההקצאה מדעתו משום חשיבתו מיוחד לו מקום, ואמנם ליטלו למול לא הוקצה מעולם שהרי היינו חשיבתו והקצאת מקומו להיות מוכן למול, והשתא כיון שיועד שצריך גם להחזירו לביתו שאם לא כן לא יקבל עליו למול, א"כ מעיקרא לא הוקצה לזה, ואדעתא דהכא מיוחד לה מקום לשיהיה מוכן ומזומן לו למול ולהחזירו למקומו המיוחד ואין כאן היתר איסור בסופו משום תחילתו, כך תירץ החתם סופר ביצה י"א ע"א.

ב. שאני סכין של מילה שכבר בבין השמשות היה התינוק מוכן ועומד למול, ונהי דאין מלין בלילה, מ"מ קימ"ל חגיגה ט' ע"ב לילה לא הויה מחוסר זמן, וא"כ אם לקרבן לא הויה לילה מחוסר זמן, הוא הדין גבי מילה לא נחשב מחוסר זמן ונחשב כבר ראוי למול, ובפרט כיון דבאמת אינו מחוסר מעשה ושמשא מימילא ערבא זמן מימילא קאתי, לכך לא נעשה כלל מוקצה האיזמל בית השמשות כיון שהוכן למילה, וכיון דלא הוקצה בית השמשות והויה מוכן הויה מוקצה לחצי שבת, ואין מוקצה לחצי שבת, אבל בעלי, כיון דלא שחט הבהמה עדיין בבין השמשות, א"כ בבין השמשות הויה ספק אולי לא ישחוט כלל והויה מחוסר מעשה השחיטה, ואולי לא ישחוט אח"כ א"כ בבין השמשות שפיר חל עליו מוקצה מחמת חסרון כיס ונעשה מוקצה ממש, וכיון דנעשה מוקצה אף דאח"כ שחט והותר לטלטלו, היינו משום שמחת יו"ט דדוחה, א"כ כשכבר נעשה צורך יו"ט חוזר לאיסורו, כך תירץ בבגדי יו"ט להגאון רבי שלמה קלוגר ביצה י"א ע"א.

מילה בזמנה ביו"ט שני באר"י האם יש למוהל מחו"ל

להימנע להיות מוהל כשיש מוהל ישראלי?

יש לחקור כשיש ברית מילה באר"י ביו"ט שני האם עדיף שלא ימול מוהל מחו"ל כיון דאפשר במוהל מאר"י שאצלו אינו יו"ט או דילמא מילה בשבת וביו"ט הויה היתר גמור ואין צריך להימנע.

הנה בשערי תשובה אור"ח סימן תצ"ו הביא בשם ספר נחפה בכסף דמילה בזמנה שאירע באר"י ביו"ט שני והיה שם אורח מחו"ל שעושה היום יו"ט והוא מוהל, דכל שיש מוהלים מתושבי העיר שאצלם חול אין האורח רשאי למול.

אבל בספר מטה יהודה חולק: וסבירא ליה דמותר למול ואינו צריך להימנע מלמול אפילו כשיש מוהלים מהארץ, דכיון דמילה בשבת וביו"ט הותרה לגמרי, א"כ הויה כחול לגביה מצות מילה.

ושיטה שלישית: דהיכא דאיכא עשרה מבני חוץ לארץ שנוהגים יו"ט אסור, אבל היכא כשאין עשרה מותר, ודוקא כשמבקשים ממנו שיהא הוא מוהל אין לו למנוע עצמו, אבל הוא ודאי אסור לבקש מאחרים שיתנו לו למול, וכן יורה לו החכם לאורח שבא לשאול, שאין לו להיות רודף אחר מצוה זו מאחר שהוא יו"ט לדידיה, כיון דאיכא אחרים, כך מביא בשערי תשובה בשם ספר ש"ח.

ולענין הלכה: יכול מוהל מחו"ל לבקש למול תינוק ישראלי שהברית שלו ביו"ט שני, אע"פ שיש מוהל ישראלי, כך פסק הגאון רבי שלמה זלמן אורבך זצ"ל, מובא בספר פסקי תשובה סימן תצ"ו.

האם מותר למול מילה שלא בזמנה ביו"ט שני?

יש לחקור האם מותר למול מילה שלא בזמנה ביו"ט שני או דילמא אסור.

הנה בשו"ת הרא"ש סוף כלל כ' כתב בפשטות שמילה שלא בזמנה אינו דוחה יו"ט שני של גליות.

ומקשה הרא"ש: מהא דאיתא במשנה שבת קל"ז ע"א איתא קטן נימול ל"ב יום כשנולד בין השמשות ערב שבת וחל ב' ימים טובים של ראש השנה לאחר השבת, משמע דבשאר יו"ט שני של גליות מותר למול אף שהויה מילה שלא בזמנה.

ומתריץ הרא"ש: דתנא בארץ ישראל קאי, ששם חיבר המשנה ולכן לא הזכיר רק יו"ט שני של ראש השנה דבשאר ימים טובים אינו שייך ב' ימים, אבל בחו"ל דיש ב' ימים טובים אף בשאר ימים טובים אסור למול מילה שלא בזמנה בכל הימים טובים.

וכן כתב בשו"ת התשב"ץ חלק ג' סימן רפ"ד שמילה שלא בזמנה אינו דוחה יו"ט שני של גליות.

ומביא ראייה: מהא דאיתא בגמ' פסחים מ"ז ע"א לחם הפנים נאכל לט', ולעשרה, ולי"א, ופירש רש"י וביו"ט של ראש השנה דווקא נקט משום שבזמן לחם הפנים לא היה ב' ימים טובים של גליות, משמע אילו היה ב' ימים טובים של גליות היה דוחים לחם הפנים אע"פ שאפילו לפני מלך בשר ודם אין עושין להעריך פת ישן נושן, אפילו הכי היה מעמידים דברייהם, וה"ה מילה שלא בזמנה ביו"ט ב', עיין חתם סופר שבת קל"ז ע"א אריכות גדולה בענין זה.

אבל הנצי"ב בספרו העמק שאלה בפרשתו **דחה ראייה זו:** דשאני לחם הפנים דאפשר לעשותן מערב יו"ט, משא"כ מילה שלא בזמנה.

אבל הרמב"ם פרק א' הלכה ט"ו סבירא ליה שמילה שלא בזמנה דוחה יו"ט שני, וכן כתב בשו"ת בשמים ראש סימן פ"ח מובא בהגהות רע"א יור"ד סימן רס"ו.

מדוע מברכים בבית שהתורה והמעשים טובים יהיו כמו המילה?

קימ"ל יור"ד סימן רס"ה דבמילה מברכים כשם שנכנס לברית כן יכנס לתורה ולחופה ולמעשים טובים.

יש להקשות: מה הכונה בכשם, מה מיוחד במילה שאנו מברכים שכן יהיה בתורה ובחופה ובמעשים טובים, עיי' ט"ז יור"ד סימן רס"ה שנתקשה בזה.

איכא כמה תרוצים:

א. ע"פ מה שכתב בקב הישר על הא דכתיב כרחם אב על בנים, ומדוע לא כתוב כרחם אם על בנים, ותיירך כי ע"י רחמנות ושמייה יתירה יוצא לתרבות רעה רחמ"ל וכמו שכתוב חשך שבטו שונא בנו, לפי הנ"ל אתי שפיר, דבמצות מילה האב מרחק רחמנותו ושוכח אהבתו ונעשה כאכזר וכובש רחמיו לעשות רצון השי"ת בלבב שלם ובאופן זה יכנס לתורה ולמעשים טובים, כך תירץ הגאון רבי משה פולק זצ"ל תלמיד הכתב סופר בספרו תקון משה על מילה ע"מ ע"ז.

ב. המונים חושבים דרך מילה עיקר וכבר הוא יהודי ויותר לא איכפת להם, לזה אומרים כשם שנכנס לברית ובלא זה אינו יהודי, כן יכנס לתורה ולחופה ולמעשים טובים, דבלא תורה ובלא חופה כדת לא הואי יהודי, כך תירץ הגאון רבי משה פולק זצ"ל תלמיד הכתב סופר בספרו תקון משה על מילה ע"מ ע"ז.

ג. ע"פ מה שנתעוררו למה לא נברא האדם מהול אם רצון הקב"ה בזה, והתרוץ בענין זה כי להורות נתן הקב"ה שביד האדם להשלים את עצמו, וידוע כי עיקר גידול בנים תלוי באבותיו כמו שכתוב חנוך לנער ע"פ דרכו גם כי יזקין לא יסור ממנו, וזהו עיקר צער גידול בנים ליסורם ולנהלם, וזה שאומרים כשם שנכנס לברית על ידי מעשיך והשתדלותך באופן זה יכנס ג"כ יכנס לתורה ולמעשים טובים ע"י יגיעתך,

כך תירץ הגאון רבי משה פולק זצ"ל בספרו תקון משה על מילה ע"מ ע"ד ע"ב.

ד. ע"פ מה שאמר יעקב לאנשי שכם שאינו יכול לקחת איש מאנשי שכם לבתו כי חרפה היא לנו לקחת איש שאינו מהול, חזינן דמי שאינו מהול זה חרפה בשבילו, על כן מברכים כמו שבלא מילה זה חרפה בשילך, כן גם כשתכנס לתורה שתרגיש חרפה כשאתה לא לומד, וכן כשתכנס לחופה אם לא תלמד יהא חרפה שיאמרו איזה חתן לקח, כך אמר כ"ק מרן בעל הדברי יציב ז"ע בבית נכדו הראשון.

ה. כשם שנכנס לברית בלא שער דכשנולד הוא בלי שער מגודל, כן יכנס לתורה ולחופה ולמעשים טובים כמנהג ישראל, כך כתב בשו"ת דברי יציב יור"ד חלק ב' סימן קל"ג ע"מ ש"ח בסוד"ה והנה.

ו. כמו שמצות מילה עושים בזריזות ובשמחה, כן יכנס לתורה ולחופה ולמעשים טובים, בשמחה ובטוב לבב, כך כתב הדברי יציב בספרו יציב פתגם על מילה ע"מ ו'.

ז. כמו שבמצות מילה אין לו שום פניות לקטן, מברכים אותו גם כשתכנס לתורה ולחופה ולמעשים טובים, תקייים את המצוות בלא שום פניות, מעדני אשר, שוב מצאתי פרוש זה בילקוט הגרשוני שבת קל"ז ע"ב, וכן בילקוט סופר פרשת וירא.

ח. כמו שבמצות מילה לא התערב התינוק בקיום מצוותה וסמך על אביו, שאיך שהוא מבין מי יהיה המוהל ומי הסנדק, כך גם בתורה לא יתערב באיזה ישיבה הוא רוצה ללכת רק יסמוך על אביו, וכן בחופה, מעדני אשר, ושוב מצאתי בדעת סופר בפרשתו שכתב כן.

ט. יש לפעמים רח"ל שמוסיפים שם לאדם במשך החיים מחמת שהוא חולה מסוכן, ולכן מברכים באותו שם שנכנס לברית כן יכנס לחופה ולמעשים טובים, שלא יצטרכו ח"ו להוסיף שם, מעדני אשר.

י. ע"פ מה שכתב בשו"ת רבי עקיבא אייגר ח"א סימן מ"ב שלטבא יש חיוב למול את נכדו, יותר מסתם אדם, ע"פ מה שכתב בעוללות אפרים דערלה החיצונה היא סיבה לערלה הפנימית, דמי שלא מל עצמו אינו יכול ללמוד תורה, נמצא דמצות מילה היא מטרה ללימוד התורה, א"כ סבא דאיתא בגמ' קדושין ל' ע"א שחייב ללמד את בן בנו תורה, א"כ יש לו חיוב למול את נכדו יותר משאר אדם, כדי שיהא יכול ללמוד תורה דהוא אחראי על תורתו של נכדו,

וביסוד הנ"ל: מתרץ קושיית הלבוש יור"ד סימן רס"ה דהקשה כיון דשלוחו של אדם כמותו, א"כ במה שמבדך המוהל אשר קדשנו במצותיו על המילה הוא מוציא את האב, א"כ מדוע מבדך האב להכניסו בבריתו של אברהם אבינו, הרי זה ברכה שאינה צריכה, ולפי הנ"ל מתורץ קושיית הלבוש דהמוהל מבדך על עצם מצות המילה, והאב מבדך על התורה והמצוות שיכול לקיים הבן ע"י מצוות המילה, לפי הנ"ל אתי שפיר דמבקשים דכמו שנכנס לברית וזה עשה את הפתח ללימוד, כן יגמור לקיים את שאר המצוות, מעדני אשר.

מדוע כשמברכים בבית את התינוק מקדימים חופה למעשים

טובים הא מעשים טובים קודם?

יש להקשות: מדוע כשמברכים בבית מילה את התינוק, כשם שנכנס לברית כן יכנס לתורה ולחופה ולמעשים טובים, מקדימים לברך על חופה קודם למעשים טובים, הא חופה היא בן י"ח ומעשים טובים היא בן י"ג, א"כ היה צריך לברך מעשים טובים קודם, כך הקשה האבודרהם ע"מ שנ"א מובא בבית יוסף יור"ד סימן רס"ה, וכן בשדה חמד מערכת האלף אות י"ט.

איכא כמה תרוצים:

א. אע"פ שחייב במצוות משהוא בן י"ג, מכל מקום אינו בר עונשים עד שיגיע לשנת העשרים, אבל חופה בן י"ח לחופה, לכן מקדים חופה למעשים טובים, כך תירץ אבודרהם ע"מ שנ"א מובא בבית יוסף יור"ד סימן רס"ה, וכן בשדה חמד מערכת האלף אות י"ט.

אבל בשדה חמד מערכת האלף אות י"ט, וכן במעדני יו"ט על הרא"ש סוף בכורות אות ו' הקשה עליו: וז"ל וטעם דחוק הוא לענ"ד דמאי אולמא דעונש למתלי ביה, וכיון דחיוב המצוות מוטל עליו מבן י"ג, וקדים לזמן חופה היה לו להקדימו, ועוד דא"כ חופה נמי החיוב של העונשין רק אחר עשרים א"כ היה להקדים זמן החיוב ולא זמן העונשין.

ב. ע"פ מה דאיתא בגמ' סנהדרין ע"ו ע"ב דמצוה להשיא את בניו ובנותיו סמוך לפירקן, א"כ היא חופה קודם מעשים טובים, לכן הקדים חופה למעשים טובים, כך תירץ בשו"ת בנין שלמה בתקונים שבסוף הספר סוס"י ג', מובא בשדה חמד מערת א' אות י"ט.

ברכת מזל טוב

לידידינו הרגול הנכבד והנערץ
מחשובי מרביצי תורה, כש"ת
הרה"ג ר' אברהם שמואל פאנעט שליט"א
בית שמש יע"א
לרגל אירוסיו בנו החתן נ"י עב"ג שתחי'
למזל טוב ובשעטו"מ
בורא עולם בקנין השלם זה הבנין,
ושיוזכה רומעכ"ת לרוב תענוג ונחת דקדושה.

כ"ט אדר ב' תש"ס
ק"ת כ"ט אדר ב' תש"ס

מכתבים למערכת

האם מותר לספר לחבירו כשישקשט

מה שהבאתם מחלוקת הפוסקים בענין האם מותר להגיד לחבירו שיש קשט כדי שיברך או דילמא אסור מטעם מוציא דבה הוא כסיל.

הרב יוסף חיים הלוי בירנבוים שליט"א כולל באר יוסף מודיעין עלית נראה לציין דבספר חשוקי חמד ברכות נ"ט ע"א כתב דאם רק מרמו מותר כגון ששואל אותו היכן יש סידור לומר ברכת הקשת, ומביא ראיה מהא דאיתא בגמ' פסחים ד' ע"א שע"י רמו מותר לספר על המת ולא היא בכלל מוציא דבה כסיל.

האם אפשר לקיים מצות פרו ורבו ע"י דברים אחרים

מה שדנתם האם המגדל יתום בתוך ביתו הויא כאילו קיים ממש פרו ורבו.

הרב שמואל ליבוויץ שליט"א קריה ספר

נראה לציין דבר נפלא שכתב הנודע ביהודה בספרו אהבת ציון דרוש ט' דלפי מה דאמרינן בגמ' כל המלמד את בן חבירו תורה כאילו ילדו, אפשר דזה טעם בן עזאי שלא התחתן ואמר משום דמה אעשה שחשקה נפשי בתורה, וכיון שמעמיד תולדות בתורה נפטר מקיום פריה ורביה.

מדוע שואלים את האדם עסקת פריה ורביה

מדוע באף מצוה אין שואלין אותו בלשון עסקת?

מה שהקשתם על הא דאיתא בגמ' שבת ל"א ע"א דאחד מן השאלות ששואלים בשמים את האדם בשעה שנכנס לדין עסקת בפריה ורביה, דיש להקשות מדוע נקט לשון עסקת ולא לשון קיימת.

הגאון רבי יעקב איזנבאך שליט"א מ"צ בקריה ספר

הרב אהרן ווייס שליט"א ירושלים

נראה לתרץ כיון דפרו ורבו יתכן צער גידול בנים, לכן נשנה בלשון עסק.

איך יכול להיות שעבד מחויב במצות פרו ורבו

הא כל שאשה פטורה עבד נמי פטור

מה שהבאתם להקשות בשם אחרונים על הא דכתבו התוס' חגיגה ב' ע"ב ד"ה לא תהו דלחד שיטה עבד חייב במצות פרו ורבו, דיש להקשות הא אמרינן בגמ' חגיגה ד' ע"א דעבד חייב מצוות כאשה, וכל שהאשה חייבת עבד נמי חייב, וכל שהאשה פטורה עבד פטור, א"כ פרו ורבו דקימ"ל רמב"ם פרק ט"ז מאישות הלכה ב' דנשים פטורות, א"כ איך יכול להיות שעבד חייב, ותרתם בשלושה אופנים.

הגאון המפורסם רבי שמאי גראס שליט"א דומ"צ מחוקי הדת

נראה לתרץ דרק מצוה דאין האשה שייך כלל בהמצוה, אז העבד גם כן פטור, אבל מצות פרו ורבו נהי דאינה מצוה, מ"מ שייכי למצות פרו ורבו שהרי היא מסייעת להמצוה, ועל ידה נעשית המצוה, ועיין ר"ן קדושין מ"א ע"א דיש לה מצוה דמסייעת לבעל, ועל כן יש לומר דעבד חייב.

איך לקח הקב"ה צלע מאדם כדי לבראות את חוה

מה שהקשתם בשם אחרונים על הא דאיתא בגמ' סנהדרין ל"ט ע"א אמר ליה כופר לרבן גמליאל אלהיכם גנב הוא, דכתיב בפרשתן ב' ויפל ה' אלהים תרדמה על האדם וישן, אמרה ליה ברתיא שבקיה דאנא מהדריה ליה וכו' ולא יפה היה לו לאדם הראשון שנטלו ממנו צלע אחת, ונתנו לו שפחה לשמשו, דיש להקשות: הא מבואר בגמ' ב"מ ס"א ע"ב שגניבה אסור אפילו אם מחזיר כפל, א"כ מה זה מתרץ שבגלל שנתן לו שפחה לשמשו לכן ליכא איסור גזילה, ותרתם בשלושה אופנים.

הרב חיים מאיר קליין שליט"א כולל וויניץ בית שמש

נראה לתרץ דכיון דאשתו כגופו, וכל מה שקנה עבד קנה בעלה, נמצא דאף פעם לא היה כאן גניבה.

תגובות אפשר לשלוח

למחבר הרב אשר אנשיל שוורץ שליט"א

לפקס המערכת: 057-7961607 או למייל: levib@017.net.il

לברורים בכל ענייני המערכת, בטל: 057-3166560

גליון זה נודב ע"י ידידינו

הרבני הנגיד הנכבד הרב משה רייך שליט"א ירושלים

לרגל שמחת בית צדיקים שמחת נשואי בנו של

כ"ק מרן האדמו"ר מצאנז שליט"א

הבה"ח החתן מורנו

הרב מאיר משולם הלברשטאם שליט"א

עב"ג בת הגאון רבי יעקב אליהו אונסדופר שליט"א

רב דקהל ראשית חכמה מונטריאל

יהא רעוא שבזכות זיכוי אלפים ישפע שפע ברכות משמחה זו

גליון זה נודב ע"י ידידינו

הרבני החסיד הרב משה דוד גוטמן שליט"א ירושלים

ובנו הגאון רבי שלמה צבי גוטמן שליט"א ירושלים

ובנו הרב ישראל נח גוטמן שליט"א ירושלים

לרגל שמחת בית צדיקים שמחת נשואי בנו של

כ"ק מרן האדמו"ר מצאנז שליט"א

הבה"ח החתן מורנו

הרב מאיר משולם הלברשטאם שליט"א

עב"ג בת הגאון רבי יעקב אליהו אונסדופר שליט"א

רב דקהל ראשית חכמה מונטריאל

יהא רעוא שבזכות זיכוי אלפים ישפעו שפע ברכות משמחה זו

גליון זה נודב ע"י ידידינו הרבני הנגיד הנכבד

הרב יחיאל מיכל רוזנברג שליט"א

מונטריאל

לרגל שמחת בית צדיקים שמחת נשואי בנו של

כ"ק מרן האדמו"ר מצאנז שליט"א

הבה"ח החתן מורנו

הרב מאיר משולם הלברשטאם שליט"א

עב"ג בת הגאון רבי יעקב אליהו אונסדופר שליט"א

רב דקהל ראשית חכמה מונטריאל

יהא רעוא שבזכות זיכוי אלפים ישפע שפע ברכות משמחה זו

גליון זה נודב ע"י ידידינו הנדיב הנכבד

הרה"ג מרדכי הלל זלמן ראטה שליט"א לונדון

לרגל שמחת בית צדיקים שמחת נשואי בנו של

כ"ק מרן האדמו"ר מצאנז שליט"א

הבה"ח החתן מורנו

הרב מאיר משולם הלברשטאם שליט"א

עב"ג בת הגאון

רבי יעקב אליהו אונסדופר שליט"א

רב דקהל ראשית חכמה מונטריאל

יהא רעוא שבזכות זיכוי אלפים ישפע שפע ברכות משמחה זו